

*Аліна Кручко,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Валентина Борова,
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені акад. С. Дем'янука»*

СУТНІСТЬ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З НЕЖИВОЮ ПРИРОДОЮ

Необхідність екологічного виховання зумовлена наявністю світової екологічної кризи, причина якої криється у практичній діяльності людини, що обумовлена її антропоцентричною свідомістю. Основи свідомості, екологічної культури, ставлення особистості до світу природи закладаються в дошкільному дитинстві, що підтверджує вагомість використання цього сензитивного періоду для екологічного виховання особистості. У законі «Про дошкільну освіту» її роль визначається як провідна у формуванні особистості дитини, тому зміст освіти має виступати базисом становлення людини, а методи відповідати віковим особливостям дітей.

Незважаючи на підвищений інтерес науковців до проблеми екологічного виховання дітей дошкільного віку, дослідження впливу навколишнього середовища на виховання й навчання дитини, проблема методичного забезпечення формування у дітей старшого дошкільного віку природознавчої компетентності у процесі ознайомлення з природою не втрачає своєї актуальності.

У діяльності закладу дошкільної освіти одна з ключових ролей належить методичному забезпеченню освітньо-виховного процесу. Діяльність керівника, методиста чи педагога важко уявити без належного методичного супроводу, який надає структуру та підтримку всьому освітньому процесу [1].

Методичне забезпечення дошкільного виховання включає такі ключові компоненти:

1. Навчально-програмну документацію освітніх програм – документи, що визначають зміст, обсяг та послідовність освітнього процесу для дітей дошкільного віку.

2. Програмно-планову документацію виховного процесу – плани виховної та освітньої роботи, які забезпечують системність в освітньому процесі.

3. Навчально-методичну літературу для програм виховання – видання, що містять систематизовану інформацію наукового чи практичного характеру, необхідну для реалізації виховних програм. Ці матеріали адаптовані для організації ефективного виховного процесу та враховують вікові особливості дітей.

4. Навчально-методичні посібники – практичні посібники для вихователів, що сприяють впровадженню сучасних методик у виховання та навчання дітей дошкільного віку.

5. Інформаційно-аналітичні матеріали – статистичні, аналітичні та інші матеріали, що допомагають оцінювати ефективність програм виховання та визначати напрями їх вдосконалення [2].

Ці компоненти створюють цілісну систему, яка забезпечує якісне виховання, навчання та розвиток дітей у закладах дошкільної освіти. Важливим аспектом є постійне оновлення методичних матеріалів, щоб враховувати новітні наукові підходи та досягнення в галузі педагогіки та психології.

Основним ресурсним компонентом освітнього процесу виступає система умов, яка включає матеріально-технічні, методичні та соціально-психологічні ресурси. Вона забезпечує ефективне досягнення цілей виховання та навчання дітей дошкільного віку і складається з таких важливих елементів:

1. Предметно-просторове середовище – адаптоване та багатофункціональне середовище, що стимулює активність і самостійність дітей, надаючи їм доступ до матеріалів для пізнавальної та творчої діяльності.

2. Методичне забезпечення – програми, посібники та рекомендації, що допомагають педагогам ефективно реалізовувати освітні завдання з урахуванням індивідуальних особливостей дітей.

3. Кваліфікація та мотивація педагогів – постійне підвищення кваліфікації педагогів і стимулювання їхнього професійного розвитку є важливим чинником успішної реалізації освітніх цілей.

4. Соціально-психологічний клімат – створення доброзичливої атмосфери, що сприяє взаємодії та комунікації, де діти відчувають підтримку та можуть безпечно проявляти свої здібності [3].

Таким чином, цілісний підхід до створення системи ресурсного забезпечення дозволяє досягати основних завдань виховання та навчання дітей дошкільного віку, сприяючи їхньому гармонійному розвитку та підготовці до подальшого навчання.

При організації освітнього процесу, спрямованого на формування природознавчої компетентності у дітей старшого дошкільного віку у процесі вивчення неживої природи, можна виділити такі основні групи умов:

1. Психолого-педагогічні умови – передбачають створення особистісно-орієнтованої моделі взаємодії між педагогом і дитиною, заснованої на суб'єкт-суб'єктних відносинах. Це включає діалог і співробітництво, де педагог виступає як наставник і партнер у навчанні. Дотримання принципу природовідповідності (врахування природних особливостей розвитку дитини), а також індивідуалізація освітнього процесу сприяють більш ефективному засвоєнню знань. Важливою складовою є також співпраця з сім'єю, яка підтримує і розвиває навчальні досягнення дитини в домашньому середовищі.

2. Середовищні умови – створення розвивального середовища, що стимулює пізнавальну активність і інтерес до природи. Це може включати облаштування куточків живої та неживої природи, організацію доступу до дидактичних матеріалів, наочних посібників, інтерактивних стендів, які сприяють дослідницькій діяльності.

3. Дидактичні умови – реалізація принципу інтеграції та комплексно-тематичного підходу до організації освітнього процесу. Важливо використовувати методи, форми та засоби навчання, які відповідають віковим можливостям дітей і меті освітньої програми. Педагогічний процес передбачає гнучке поєднання гри, експериментів, проектної діяльності та інших активностей, а також

своєчасне вивчення та корекцію освітнього процесу на основі зворотного зв'язку.

4. Організаційні умови – налагодження соціального партнерства дошкільного закладу із сім'єю та найближчим соціальним оточенням (бібліотеками, школами, музеями тощо). Співпраця з такими установами розширює можливості навчання та дозволяє дітям застосовувати здобуті знання в реальному житті. Використання нормативно-правової бази також є важливим для дотримання стандартів і вимог у галузі дошкільної освіти [3].

Забезпечення всіх цих умов сприяє ефективному розвитку природничих знань у дітей, стимулює їхню допитливість, ініціативність і здатність до самостійної дослідницької діяльності.

Спираючись на аналіз теоретичних досліджень методичного забезпечення освітнього процесу та використання різних методів для створення освітнього середовища, яке розкриває творчий потенціал кожного педагога й допомагає їм опановувати нові способи мотивації та організації діяльності дітей дошкільного віку, ми будемо подальшу роботу з педагогами.

Основні форми і методи співпраці з педагогічним колективом:

- індивідуальні опитування педагогів для виявлення труднощів у створенні предметно-розвивального середовища для формування природничих знань у старших дітей дошкільного віку;

- індивідуальні та групові консультації з питань формування основ природничих знань у дітей старшого дошкільного віку у процесі вивчення неживої природи;

- проведення семінарів-практикумів, дискусійних клубів, зустрічей у вітальні, круглих столів для педагогів з метою підвищення їхньої компетентності у формуванні природознавчої компетентності дітей старшого дошкільного віку у процесі вивчення неживої природи [2].

Вказані форми методичної роботи, такі як педагогічні ради, семінари, практикуми, консультації, творчі групи, відкриті перегляди та ділові ігри, розглядаються як групові. Методичне забезпечення освітнього процесу, спрямованого на формування природничих знань у дітей старшого дошкільного віку, включає

підтримку в розвитку творчого потенціалу педагогів, які активно беруть участь у конкурсах професійної майстерності різного рівня.

Список використаних джерел

1. Братанова Л. Ніжник О. Екологічний проект «Станьмо миром за природу». *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2023. № 10. С. 23-26
2. Васильєва О. Осінні фантазії. *Методична скарбничка вихователя*. 2015. № 10. С. 22–23.
3. Калуська Л., Отрощенко М., Вістрюк І. Науково-методична робота в дошкільному навчальному закладі. Київ: Шкільний світ, 2011. 192 с.

*Людмила Кузьмич,
студентка магістратури спец. 012 «Дошкільна освіта»
Науковий керівник – к. пед. н., доц. Пагута Т. І.
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені акад. С. Дем'янчука»*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДИХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Аспект готовності молодих вихователів до роботи з батьками вихованців – актуальна проблема дошкільної освіти. Молодий педагог у силу відсутності фахового досвіду відчуває труднощі та проблеми у згаданому питанні. Багато хто з батьків дуже потребує допомоги та підтримки у вихованні своїх дітей. З іншої сторони, не в усіх молодих педагогів ЗДО достатньо розвинені необхідні професійні вміння у сфері спілкування із сучасними сім'ями, здійснення індивідуального підходу до батьків, вибору ефективних форм взаємодії із сучасними батьками. Тому необхідно підвищувати професійну готовність молодих вихователів та надавати методичну підтримку педагогам ЗДО щодо організації взаємодії з батьками вихованців.

Значеа кількість авторів, зокрема Т. Валентьєва [1], Т. Галицька [3], Л. Дубровська [4], В. Дубровський [4], С. Кампов